

Problemy z informacją MDR-3

Ostatnia aktualizacja: **2019-04-25**

MDR-3 (tj. Informacja korzystającego o schemacie podatkowym) opisująca sposoby na optymalizację VAT-u lub akcyzy może stanowić zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa podatkowego a nawet pospolitego – pisze profesor Witold Modzelewski.

Informacja MDR-3 składana wraz z deklaracją VAT-7 i VAT-7k, mimo że obowiązuje dopiero od stycznia 2019 r., zmieniła już dużo więcej niż zapewne przewidywali jej twórcy. Zarządy oraz właściciele firm muszą w nich złożyć swój podpis pod „wyczerpującym opisem” schematów podatkowych dotyczących VAT-u (i akcyzy), przedstawić ich istotę, istniejące powiązania między firmami uczestniczącymi w schemacie oraz cele zastosowania owych schematów.

W dodatku koloryzowanie lub przeinaczanie tych informacji grozi dla podpisujących odpowiedzialnością karną za fałszywe oświadczenia, czyli będzie przestępstwem pospolitym (kara do 8 lat więzienia). O ile polskie sądy wciąż niezbyt sobie radzą ze skazaniem za skomplikowane przestępstwa skarbowe czy też finansowe, to za fałszywe oświadczenia w opisie zastosowanej optymalizacji podatkowej, która w dodatku przyniosła podatnikom korzyść (trzeba podać jej szacunkową wielkość), potrafią szybko wsadzić do więzienia.

Nie to jest jednak najważniejsze: opisując te schematy autorów często ogarnia strach, że w istocie opisują... oszustwa podatkowe. Po poprzednich publikacjach na temat MDR-3 otrzymałem od czytelników (dziękuję) wiele pytań na ten temat. Większość z nich koncentruje się wokół problemu: czy rzetelnie opisując zastosowany schemat podatkowy, który przynajmniej dotychczas był traktowany przez podatnika za działanie legalne, nie dokonujemy autodenuncjacji (samodonusu) o popełnieniu przestępstwa.

Problemy te koncentrują się wokół czterech typowych przypadków:

1. zawarcia – w celu eliminacji opodatkowania – transakcji z podmiotem mającym siedzibę poza terytorium kraju (pośrednikiem), a jedynym w istocie celem tych działań jest brak opodatkowania (pole 11 deklaracji VAT-7),
2. ukształtowanie transakcji łańcuchowej z ten sposób, aby „po drodze” pojawiło się krajowe odwrotne obciążenie (pole 31 deklaracji VAT-7) w celu uzyskania zwrotu podatku naliczonego,
3. dokonanie obiektywnie zbędnych transakcji, których jedynym celem jest zwiększenie wskaźnika tzw. proporcji lub proporcji dla zwiększenia podatku naliczonego; tu pytania pojawiły się zwłaszcza w instytucjach finansowych i jednostkach samorządu terytorialnego zobowiązanych do złożenia informacji MDR-3, a w tych podmiotach muszą się pod nią podpisać osoby publiczne,
4. odliczanie podatku naliczonego w związku z nabyciem różnego rodzaju „usług niematerialnych”, których jedyną rolą jest likwidacja opodatkowania tym podatkiem.

Opisując w MDR-3 zastosowanie tych pomysłów rodzi się często obawa, że są to w najlepszym przypadku transakcje sztuczne, wystawione z tytułu lub użyte w celu odliczenia faktury potwierdzają nieprawdę, a „struktury optymalizacyjne” są czymś zmistyfikowanym. Podatnicy dali się często wplątać w coś, co elegancko nazywa się „agresywnym planowaniem podatkowym”, czyli tworzenie bardziej lub mniej pozornej rzeczywistości dającej „oszczędności podatkowe” lub zamieniającej opodatkowanie w

zwrot podatku, którego w dodatku nie trzeba było zapłacić. Przecież wiemy, że wspólnotowy VAT jest bardziej „cywilizowany” niż nasz, krajowy, czyli daje (dawał?) wręcz nieograniczone możliwości „optymalizacji” jego obciążeń. Zastosowane przez podatnika „schematy” z tej półki mogą być wręcz uznane za:

- działania fikcyjne, a wpłacone z tego tytułu faktury są sfałszowane „w okolicznościach faktycznych mogących mieć wpływ na określenie należności publiczno-prawnej lub jej zwrotu” (art. 270a i 271a Kodeksu karnego),
- użyte w powyższych okolicznościach faktury, które wystawił „podmiot optymalizacyjny” w celu uzyskania zwrotu podatku, są wyłudzeniem a środki pochodzące z tej korzyści są praniem pieniędzy (art. 299 Kodeksu karnego).

Przez poprzednie lata istniało pełne przyzwolenie na odważne operacje w tym podatku. I tu pojawia się ważny szczegół: MDR-3 trzeba złożyć w przypadku, gdy schemat podlega raportowaniu, czyli był zastosowany po raz pierwszy od 1 listopada 2018 r. Zarazem jednak udzielona wcześniej ogólna porada może stać się odrębnym schematem, gdy podatnik po raz kolejny wykorzystuje ten pomysł. Dotyczy to zwłaszcza proporcji lub preporcji.

Na koniec pewna dość zaskakująca refleksja: MDR-3 składane wraz z deklaracją VAT-7 i VAT-7k może mieć dla uszczelnienia tego podatku dużo większe znaczenie niż przereklamowany jednolity plik kontrolny, który, jak dotąd, nie przyniósł żadnych wymiernych skutków fiskalnych.

Witold Modzelewski

Profesor Uniwersytetu Warszawskiego

Instytut Studiów Podatkowych